

breus notes històriques sobre el monument de les escales de l'església

BERNAT CALVO CATALÀ

L'objecte d'aquest article és fer un repàs sobre les principals decisions de l'Ajuntament durant l'etapa franquista i fins a la transició sobre la creació i modificació del monument de les escales de l'església, que recentment ha estat retirat pel consistori municipal.

El 22 de gener de 1941, en motiu del segon aniversari de l'entrada de l'exèrcit franquista a Argentona, qualificada pel bàndol vencedor com "l'alliberament d'Argentona per part del Gloriós Exèrcit Nacional", s'acordà que l'Ajuntament anés a la missa i al *te deum* que es faria a l'església i es

Aquí veiem una fotografia de l'any 1977 el monument, poc abans de la seva reinterpretació, primer el 1977 de forma provisional, i el 1979 de forma definitiva. S'hi llegeix el lema franquista "CAIDOS POR DIOS Y POR ESPAÑA" després venen els noms dels caiguts d'Argentona pel bàndol Nacional o franquista, i finalitza amb un lema també clàssic del franquisme en record als seus caiguts: "PRESENTES". Fotografia realitzada per en Pep Padrós Marfany i corresponent al seu arxiu personal.

posaria al capdamunt de l'escalinata de la Plaça de l'Església la primera pedra del monument als caiguts. Després se celebraria una recepció a l'Ajuntament amb als excaptius i excombatents.

En el Ple del dia 19 de febrer de 1941 l'alcalde Joan Abril Gual presentà dimissió irrevocable davant governador civil i n'informà al Ple, les causes al·legades eren professionals. El canvi es féu efectiu en el Ple de 18 de juny del mateix any, essent substituït per Julià Carbonell, qui retornà a l'alcaldia després de quasi un any d'absència.

En el Ple del 5 de març de 1941, s'examinà el croquis del monument d'homenatge als caiguts, presentat per l'arquitecte municipal Miquel Brullet, i s'acordà per unanimitat presentar-lo a la Jefatura local de FET de las JONS per a que informés respecte a l'adopció del més convenient.

A l'acta del Ple (aleshores anomenada comissió gestora municipal) de 9 d'abril de 1942, s'hi ordenava fer realitat amb rapidesa un monument als caiguts a través de subscripció popular i també es decidia que l'alcalde decidiria qui el construïria.

Finalment, el 16 de maig de 1942 el Ple acordava anar a l'acte que tindria lloc l'endemà –diumenge dia 17 de maig– per a la inauguració del monument, en què hi assistiria el Governador Civil de la Província, i s'acordà ser presents als altres actes de la "Hermandad de Labradores" que organitzessin. El diari *La Vanguardia* del dimarts següent narrava la visita del governador civil (Antonio de Correa y Veglison) a Mataró i després a Argentona, si bé sense mencionar la inauguració del monument:

"Seguidamente el señor Correa se trasladó a Argentona, asistiendo a los actos organizados por el Sindicato Agropecuario con motivo de la festividad de San Isidro Labrador, pronunciando unas palabras de estímulo para los agricultores a fin de que correspondran con su esfuerzo a los sacrificios heroicos realizados por nuestra juventud, gracias a la cual –añadió– hoy podemos de nuevo los españoles volver a disfrutar de nuestros bienes Morales y materiales. Con este esfuerzo –terminó diciendo–, hecho de una manera espontánea, colaboraréis en la obra ingente de la resurrección de España.

Finalmente presenció un desfile de productores del campo y unas centurias del Frente de Juventudes."

Un nuevo lema para un antiguo monumento

Como actos de clausura del Congr s de Cultura Catalana en Argenton, se ha procedido a cambiar el nombre de varias calles que recordaban hechos o personas de la guerra civil 1936-39. También se ha cambiado el lema esculpido en el monumento a los ca dos por otro en el cual se lee: «A todos los ca dos en una guerra que no debería haberse producido»

Retall del diari *La Vanguardia* del dia 10 de desembre de 1977, on recull la notícia sobre la intervenció, provisional, que arrel del Congr s de la Cultura Catalana a Argenton es va voler fer per reinterpretar el monument franquista i fer-lo aix  extensiu a tots els caiguts. Aquesta reinterpretació provisional va durar dos anys, fins que el nou Ajuntament democràtic va decidir una transformació permanent del monument, basant-se en la proposta de text del 1977 que veiem a la imatge.

Amb la transició política i l'arribada de la democràcia a l'Ajuntament, una de les primeres actuacions que es du a terme és la reinterpretació del monument, aleshores dedicat als caiguts de un sol bàndol per fer-lo extensiu a totes les víctimes de la guerra civil i el franquisme. Aix , en el Ple ordinari de 3 de maig de 1979, just començada la legislatura, s'acorda el següent:

*“Proposta de reconstrucció del monument als Cai-
guts en la Guerra Civil 1936-1939*

*Propuesta por la Comisión de Gobernación la
reconstrucción del monumento a los ca dos durante la
guerra civil del 1936 al 1939, evitando que el texto
de la inscripción pueda interpretarse como homenaje
exclusivo a los muertos de un solo bando, por lo que
se propone un nuevo texto, se acord  aprobar la pro-
puesta de reconstrucción del monumento y el nuevo
texto de la inscripción en el mismo, formulado por la*

Comisión.”

L'acord fou adoptat per unanimitat dels presents, que eren els dos regidors de CiU i els 5 de la CUPA (Candidatura d'Unitat Popular d'Argenton, que agrupava a comunistes i socialistes), faltant-hi els 6 regidors de la CAI (Candidatura d'Argentonins Independents, partit independent, de car cter més conservador) perquè des del ple constitutiu havien decidit fer una política de “cadres buides” com a protesta pel fet que s'eleg s alcalde al cap de la llista que havia obtingut menys vots, ja que ho consideraven un frau democràtic. Per tant, la seva absència al Ple no va tenir cap significació política de protesta respecte a la transformació del monument. Poques setmanes després, el 27 de maig es van reincorporar al Ple.

Aix  va quedar definitivament, l'any 1979, el monument per tal de fer-lo inclusiu a tots els caiguts en la guerra civil, però també durant el franquisme. El monument resa el missatge següent “A TOTS ELS QUE ENS DEIXAREN A CONSEQ NCIA D'UN FET QUE NO S'HA D'ESDEVENIR” i a l'altra banda s'hi llegia “QUE TROBIN EN EL SEU REP S LA PAU QUE LA VIDA ELS NEG ” i als costats s'hi llegia “1936” i “1975”. Fotografia feta per Pep Padrós Marfany i corresponent al seu arxiu personal.